

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pöli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 4. januarija 1882.

Obseg: Kaj smo dosegli v zboljšanje našega kmetijstva v preteklem letu? — Kako narejajo kompost ali mešan gnoj. — Občni zbor kranjske kmetijske družbe dne 23. nov. 1881. (Däl.) — Amerika našim poljskim pridelkom sila nevarna. (Dalje.) — Česki kralj Karol I. — Slovensko slovstvo. — Pismo iz Amerike. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Kaj smo dosegli v zboljšanje našega kmetijstva v preteklem letu?

Prišlo je novo leto. Vsak človek spominja se gotovo ta dan tužnih in veselih ur, ki jih je doživel v starem letu; ta si želi, da bi mu vsaj tako vse po sreči izšlo, — in takih je malo — kakor v pretečenem letu, drug si pa misli, slabo je bilo dosedaj, Bog daj, da bi se kmalu v boljše spreobrnilo.

Ravno tako vprašamo tudi mi, kaj smo dosegli v zboljšanje našega kmetijstva v starem letu in kaj pričakujemo, da nam prinese novo leto? Odgovorimo lahko kratko, ker pritrditi moramo, da je bilo preteklo leto kolikor toliko ugodno napredku našega poljedelstva.

Pripoznati moramo, da smo zapazili v preteklem letu nekako živahnejše gibanje v narodno-gospodarskem obziru. Ne le vlada, ampak tudi narodni krogi zanimivati so se pričeli za kmetijstvo bolje nego prejšnja leta. Pa veseli ne le nas, ampak gotovo vsakega rodoljuba, kajti dežele slovenske so v prvi vrsti kmetovalske; ako hoĉemo izdatno zboljšati materielno narodno stanje, zboljšati moramo kmetijstvo.

Ako bi hoteli obširno razpravljati vse, kar se je storilo v preteklem letu za napredek našega kmetijstva, napolnili bi gotovo lahko vsa predala „Novic“; ker se je pa o tej ali o oni zadevi uže mnogo pisalo, spominjajmo se le v kratkem važnejših stvari.

Ljubljanska okolica dobila je jako važen denarni zavod, namreĉ kmetijsko posojilnico. Kmetijstvo hira ravno na tej bolezni, da mu primanjkuje — kakor marsikomu — osebnega in ne druzega kredita. Upajmo, da kmetijska posojilnica za ljubljansko okolico ni prva in zadnja v naši deželi, ampak da se jej bodo kmalu rodile še druge sestre po naši domovini.

V Postojni osnovalo se je okrajno poljedelsko, v Vipavi pa sadjerejsko društvo. Da ste se pa rodili ti dve društvi, to je zasluga neumorno delavnega in odličnega kmetijskega strokovnjaka g. R. Dolenca, vodje vino- in sadjerejske šole na Slapu. Tudi za Dolenjsko snuje se sadjerejsko društvo v Novomestu. Gorenjci, pokažimo tudi mi, da nismo zaspani.

Jako pridno pričela je delovati kmetijska podružnica novomeška, napravila je v preteklem letu kmetijsko razstavo, kmetijska predavanja itd. To podružnico,

kateri predseduje gosp. dr. Poznik, podpirate jako vrio izvrstne moči gg. Ogulin in prof. Derganc.

Kdor je bil sv. Lukeža dan pri premiranji goveje živine v Kranji, kjer se je bilo zbralo nad 100 govejih repov, pripoznati mora, da se je zadnja leta naša živinoreja jako zboljšala. Dosti zaslug pridobila si je v tem obziru c. k. kmetijska družba, katera leto za letom uvaža v deželo mnogo lepe živine žlahnega plemena.

V preteklem letu imeli smo lepo število popotnih predavanj. Po Dolenjskem predaval je zaslužen gosp. vodja Dolenc in g. Ogulin o vinoreji in trtni uši, po Gorenjskem pa vrlji g. adjunkt Pirc o živinoreji.

Z novim letom dobimo pa še posebnega popotnega učitelja poljedelstva za Kranjsko, in sicer je c. kr. ministerstvo poljedelstva oddalo to službo pisalcu teh vrst.

Deželni zbor sklenil je v zadnjih svojih sejah, da se vpelje v počitnicah na sadje- in vinorejski šoli na Slapu kmetijski tečaj za ljudske učitelje, kar je gotovo hvalevredno. Želeli bi samo, da bi se take štipendije oddajale samo tistim učiteljem, ki se v resnici zanimajo za kmetijstvo; kajti jako potrebno bi bilo, da se kmalu snujejo kmetijske nadaljevalne šole po deželi.

Kmetijske šole še nimamo, akoravno deželni poslanci leto za letom v deželnem zboru predlagajo, naj se ustanovi kmetijska šola. Potrpimo toraj še in pričakujmo boljših časov.

Spominjati morali bi se še bohinjkih sirarskih zadrug, osušenja ljubljanskega močvirja in še mnogo drugih važnih stvari, ali uže iz teh vrstic razvidimo lahko, da smo dosegli v zboljšanje kmetijstva v starem letu mnogo, upajmo, da bode vendar boljše, ne držimo tudi zanaprej križem rok ter delujmo z združenimi moĉmi!

E. Kramar.

Kako narejajo kompost ali mešan gnoj.

„Novice“ so uže večkrat povdarjale vrednost mešanega gnoja (komposta) vzlasti zdaj, ko kmetovalcu čedalje bolj primanjkuje pravega živinskega gnoja. Zdaj je tudi v „Gospodarstveni prilogi“ „Slov. Gospodarja“ oglasil se gospod A. Rauch s podukom, kako naj se dela tak mešani gnoj. Morda vstrežemo svojim bralcem, če jim ta poduk po večem podamo. Tako piše gosp. Rauch:

„Vse premalo brigajo se naši kmetovalci za narejanje komposta, to je, takošnega gnoja, ki je iz mnogovrstnih tvarin sestavljen.